

Nr 114.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående medgivande för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja kronoegendom; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

J. B. Johansson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Johansson anför:

I proposition nr 138 till 1929 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, riksdagen bland annat att antaga vissa i bilaga A till samma protokoll angivna grunder för försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.

I 3 § av det förslag till förordning, vari nämnda grunder innefattades, hade upptagits bestämmelser om de fall, i vilka kronoegendom finge försäljas efter Kungl. Maj:ts beprövande, samt de fall, vari fråga om sådan egendoms försäljning skulle underställas riksdagens prövning, varjämte i

Bihang till riksdagens protokoll 1930. I saml. 91 häfl. (Nr 114—115.)

4 § av samma förslag meddelats en föreskrift därom, att stadgandena rörande försäljning skulle äga motsvarande tillämpning i fråga om upplåtelse under åborätt eller tomträtt.

Sedan sammansatta första lag- och jordbruksutskottet över propositionen och en i anledning av densamma väckt motion avgivit utlåtande (nr 1) och däri tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag till förordning med vissa ändringar, bland annat i 3 §, godkände riksdagen utskottets utlåtande utom beträffande vissa bestämmelser. Rörande dessa bestämmelser, avseende bland annat 3 och 4 §§, stannade riksdagens kamrar i olika beslut, därvid första kammaren vad angår Kungl. Maj:ts befogenhet att utan riksdagens vidare hörande försälja och upplåta kronoegendom i vissa fall antog ett för tiden intill den 1 juli 1930 gällande bemyndigande för Kungl. Maj:t i sådant avseende. Andra kammaren godkände utskottets förslag.

Med anledning härav framlade utskottet i memorial nr 2 förslag till sammanjämkning av skiljaktigheten mellan besluten. Härvid uttalade utskottet följande: Skiljaktigheten mellan kamrarnas beslut avsåge, huruvida bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens vidare hörande försälja eller upplåta kronoegendom borde begränsas att gälla ett år i sänder eller lämnas tillsvidare. Utskottet funne sammanjämkningen böra ske sålunda, att giltighet tillsvidare gäves de delar av det äskade bemyndigandet, vilka huvudsakligen avsåge att anpassa tidigare meddelade riksdagsbeslut efter numera rådande penningvärde, medan de delar, som innebure mera väsentliga avvikelser från dittills gällande försäljningsmedgivanden, erhöle giltighet allenast för ett år i sänder. Av praktiska skäl borde dock denna tid avpassas så, att den sammanfölle med kalenderår. Första gången borde alltså sist berörda bemyndigande lämnas för tiden intill den 1 januari 1931. Vid sådant förhållande ansåge utskottet, att bemyndigandet för Kungl. Maj:t att i vissa fall försälja och upplåta egendom utan riksdagens vidare hörande borde utbrytas ur den ifrågavarande förordningen och i anslutning till vad första kammaren beslutat lämnas särskilt för sig.

Under åberopande härav föreslog utskottet dels viss ändrad lydelse av de bestämmelser i den föreslagna förordningen, rörande vilka kamrarna fattat olika beslut, dels ock under punkt II att kamrarna — första kammaren med frånträdande av sitt tidigare beslut — måtte, med upphävande av de beslut, som innefattades i riksdagens skrivelser nr 63/1874, nr 66/1879, nr 35/1885, nr 7/1887 B, nr 17/1888, nr 77/1891, nr 74/1902 och nr 92/1914, beträffande kronan tillhörig, under domänstyrelsens förvaltning ställd fast egendom, vilken icke vore anslagen för visst ändamål samt ej heller på grund av befintlig skogstillgång eller annan särskild anledning borde bibehållas åt kronan, medgiva,

A) intill dess annorlunda kunde varda beslutat, att efter Kungl. Maj:ts beprövande finge försäljas:

a) egendom, vilken i arligt arrende lämnade högst 1,000 kronor eller,

där den ej vore av kronan för sig utarrenderad, vid verkställd uppskattning funnes ej kunna lämna högre årligt arrende än sålunda sagts; samt

b) andel i en för flera fastigheter gemensam samfällighet, såframt andelen vid verkställd uppskattning funnes kunna betinga en köpeskilling av högst 5,000 kronor;

B) för tiden intill den 1 januari 1931, att efter Kungl. Maj:ts beprövande finge jämväl i annat fall än under A sagts försäljas:

a) egendom eller del därav, såframt den avsåges att användas till bildande av en eller flera egnahemslägenheter eller till fullständigande av jordbruk enligt vad i 11 § av de utav riksdagen antagna grunderna för försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. vore stadgat; samt

b) del av egendom, vilken återstode efter avskiljande av område för ändamål, som i a) sagts, eller ock utan olägenhet kunde fränskiljas, såframt delen i årligt arrende lämnade högst 1,000 kronor eller, där den ej vore av kronan för sig utarrenderad, vid verkställd uppskattning funnes ej kunna lämna högre årligt arrende än nu sagts;

C) att vad sålunda förordnats om försäljning skulle äga motsvarande tillämpning i fråga om upplåtelse under åborätt eller tomträtt.

Detta utskottets förslag till sammanjämkning godkändes av riksdagen, varefter riksdagens beslut i hela det genom propositionen uppkomna ärendet i skrivelse den 30 maj 1929 (nr 242) anmäldes för Kungl. Maj:t.

I överensstämmelse med de av riksdagen antagna grunder för försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. har Kungl. Maj:t den 6 juni 1929 utfärdat förordning i ämnet (nr 176). Vad angår ovannämnda 11 § i grunderna återfinnas dess bestämmelser i den i förordningen intagna paragrafen med samma ordningsnummer. Vidkommande den hittillsvarande tillämpningen av Kungl. Maj:ts vidgade befogenhet till upplåtande av kronoegendom må anmärkas, att under tiden den 1 juli 1929—31 januari 1930 Kungl. Maj:t beslutat försäljning av 41 sådana egendomar eller delar därav. Av dessa försäljningsärenden skulle enligt tidigare gällande grunder 26 hava underställtts riksdagens prövning.

Det sålunda åt Kungl. Maj:t givna bemyndigandet att försälja kronoegendom, såvitt det innefattas under förenämnda punkt B) och under punkt C) jämförd med B), gäller alltså för tiden intill den 1 januari 1931. Enahanda bemyndigande synes nu böra hos riksdagen äskas för ytterligare ett års tid.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, beträffande kronan tillhörig, under domänstyrelsens förvaltning ställd fast egendom, vilken icke är anslagen för visst ändamål samt ej heller på grund av befintlig skogstillgång eller annan särskild anledning bör bibehållas åt kronan, medgiva,

dels att för tiden intill den 1 januari 1932 må efter Kungl. Maj:ts beprövande — jämväl i annat fall än som avses under punkt II A) i sam-

mansatta första lag- och jordbruksutskottets av 1929 års riksdag godkända memorial nr 2 — försäljas:

a) egendom eller del därav, så framt den avses att användas till bildande av en eller flera egnahemslägenheter eller till fullständigande av jordbruk enligt vad i 11 § förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. är stadgat; samt

b) del av egendom, vilken återstår efter avskiljande av område för ändamål, som i a) sägs, eller ock utan olägenhet kan frångiljas, så framt delen i årligt arrende lämnar högst 1,000 kronor eller, där den ej är av kronan för sig utarrenderad, vid verkställd uppskattning, finnes ej kunna lämna högre årligt arrende än nu sagts;

dels ock att vad sålunda förordnats om försäljning skall äga motsvarande tillämpning i fråga om upplåtelser under åborätt eller tomträtt.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.
